

Hudební pauza

Hudba se dala dříve poslouchat pouze z magnetofonu, gramofonu nebo z rádia. S vývojem technologií se o naplnění domovů zvukem začaly starat hudební minisystémy a poměrně nedávno i počítače.

Dalo by se říci, že pro poslouchání hudby na počítači zcela postačuje i přehrávač záznamů, který je součástí Windows, ale mnohým uživatelům jeho možnosti nestačí. Samozřejmě, Windows Media Player 9 je o hodně pohodlnější než předcházející verze, mnozí ale stejně dávají přednost programům od jiných výrobců, a to kvůli většímu množství funkcí, ale jednoduše třeba i proto, aby "se odlišili".

Hned na začátku vás musíme upozornit, že jsme se rozhodli nezmiňovat se v našem přehledu o programech, jako je MusicMatch Jukebox a jemu podobné, protože obsahují ohromné množství funkcí a není zcela správné nazývat je přehrávači, spíše by se hodilo označení médiaorganizéry. Navíc se většinou jedná o placené produkty. Jedinou výjimkou byl program JetAudio, který je distribuován zdarma.

WINAMP 2.91 A WINAMP 3

Při prvním seznámení nás velmi potěšily novinky verze 2.91, ale později jsme pochopili, že to nejsou novinky a že všechny tyto funkce byly do programu integrovány ze třetí verze přehrávače. Zdá se, že když vývojáři z Nullsoftu poznali, že se třetí verze nedočkala očekávané popularity, vrátili se k základům a začali přidávat do klasické verze přehrávače nové funkce. Změnou je pouze to, že jestliže ve třetí verzi jsou tyto funkce viditelné, ve druhé nijak nevyčníkají a na první pohled se přehrávač nijak neliší od svých předchůdců. Když jsme pochopili, že jediný rozdíl mezi třetí a druhou verzí je v transformovatelných skinech, rozhodli jsme se neplýtvat místem ani časem a popsat všeobecné rysy přehrávačů najednou.

Takže přehrávač má poměrně dobrý ekvalizér, jeho zvláštnost spočívá v tom, že se dají zadat parametry pro konkrétní skladbu. Je například možné vytvořit seznam skladeb a každé z nich budou odpovídat vlastní hodnoty nastavení.

Obě verze mohou přehrávat nepopulárnější formáty videosouborů a také mají neustále obnovovaný seznam internetových radio- a videostanic (je pravda, že videostanic je ale stále velmi málo). Je dobré se zmínit i o možnosti playlistu programu, kterou jsou Záložky neboli Bookmarks. Když skladbu umístíte do záložky, lehce ji pak najdete.

Největší přednost přehrávače spočívá v tom, že je pro něj vytvořena velká spousta různých plug-inů a doplňků, pomocí kterých se WinAmp promění v mohutné multimediální centrum s možností digitalizace a nahrávání CD. O tom jsme ostatně psali již v Chipu 8/03.

QCD

Velmi pohodlný a hezký přehrávač. Zdá se, že je to jediný program v našem přehledu, který může být důstojnou konkurencí WinAmpu. První, co zaujme, je hezké rozhraní. Jeho základní zvláštnost spočívá v tom, že každý skin programu má tři režimy: velký, střední a malý. Přepínání mezi nimi se provádí příslušným tlačítkem na panelu QCD. Samozřejmě že některé přehrávače mají stejnou vlastnost, ale QCD byl první, který se objevil na trhu.

Ekvalizér má tento přehrávač příliš "měkký", což v praxi není zrovna pohodlné - posuvníkem se dá pohnout na poměrně velkou vzdálenost, ale tyto změny nejsou příliš slyšet. Zato se dá regulovat hlasitost, basy a výšky pomocí systémového zvukového mixéru. Mimochodem, žádný další přehrávač kromě JetAudio to neumí.

Playlist programu se nám také velmi líbil. Má mnoho možností třídění i volbu vyhledávání skladby mezi kompozicemi v playlistu. A ještě jedna zajímavá a příjemná zvláštnost: přehrávač se dá ovládat pomocí ikonky na liště. Například když se na ikonku klikne třikrát, dojde k přepnutí na následující skladbu, když čtyřikrát, zvolíme tím skladbu předcházející. Bez ohledu na to, že tento přehrávač není z hlediska funkčnosti tak výkonný jako WinAmp, je pohodlnější v ovládní a vizuálně pochopitelnější.

V současnosti je asi těžké někoho udivit podporou CDDB, ale tento přehrávač nás ohromil. Kromě zobrazení názvů skladeb vloženého CD může program zaplnit tagy obyčejným MP3 souborům. Je pravda, že je k tomu nutné znát alespoň název skladby.

Funkčnost QCD lze zvětšit pomocí pluginů, přičemž nejen vlastních, ale i vytvořených pro přehrávač WinAmp. Dá se mimochodem říci, že "původní" plug-iny pro tento přehrávač jsou poměrně zajímavé. Tak například na internetových stránkách programu je dostupný doplněk, který umožňuje ovládat přehrávač pomocí joysticku nebo volantu.

DOMINO

Tento sympatický přehrávač nás překvapil poměrně dobrým ekvalizérem a možností ripovat skladby z CD disků (pouze s ASPI ovladači) do MP3. Z ostatních vlastností se program ničím zvláštním neodlišuje. Nastavení jako takových je málo, program se neumí schovat na liště, i když má "agenta", který na liště je.

Bez ohledu na jednoduchost má Domino i drobné klady. Je to například podpora CDDB, možnost odstranění opakujících se skladeb z přehrávače, crossfader a podpora skinů. Celkově můžeme program doporučit těm, kteří se nechtějí probírat složitějšími nastaveními a od přehrávače očekávají pouze základní funkce.

COOLPLAYER

Tento přehrávač je populární především díky malé velikosti distribučního souboru. Nicméně autorovi se podařilo vtisknout svému dítku i základní ekvalizér, možnost změny vnějšího vzhledu pomocí skinů a také alespoň nejjednodušší playlist. Bohužel pro svou práci program vyžaduje až 3,6 MB operační paměti, a to dokonce i v minimalizovaném stavu. Z tohoto hlediska předehnal CoolPlayer dokonce i WinAmp a QCD.

Za nedostatek se dá považovat i to, že při spuštění programu přestanou některé klávesy na klávesnici plnit svou funkci a jejich řízení přebírá CoolPlayer. Jejich pomocí je možné ovládat přehrávač, ale pokud máte například na klávese "Pause" nastavenou nějakou akci (třeba přepnutí rozložení klávesnice pomocí nějaké utility), budete muset k provedení této akce nejprve přehrávač vypnout.

Neoslňil nás ani ekvalizér programu. Při pohybu jezdcem, který by měl podle všeho regulovat frekvence vyšší než 16 kHz, se nám zdálo, jako by se měnila úroveň i nižších frekvencí. Dokonce při odpojeném ekvalizéru zaostává kvalita zvuku za ostatními účastníky našeho přehledu. Snad bychom si tohoto nepříjemného faktu ani nevšimli, ale vyzkoušeli jsme přehrávač na počítači s výbornou akustikou a s dobrou zvukovou kartou (SVEN IHOO 5.1 Audigy 1). Takže tento přehrávač se hodí spíše pro PC s obyčejnou zvukovou kartou a se sluchátky.

JETAUDIO

JetAudio vypadá ve srovnání s ostatními přehrávači našeho přehledu jako monstrum.

Podle velikosti distribučního souboru (17 MB) a objemu paměti, kterou zabírá (14,6 MB), je fakticky třikrát větší než ostatní programy našeho přehledu. Zato snad jediné, co tento program nedokáže, je uvařit kávu.

JetAudio disponuje vším, co je potřeba pro konverzi skladeb audio CD do nejrůznějších formátů, ovládá konverze hudebních souborů, nahrávky zvuku z různých externích zdrojů nebo ripování z audio CD. Všechny výše uvedené funkce jsou realizovány velmi jednoduše a je prosté je používat pomocí tlačítek v horní části okna. V programu je vestavěn 20pásmový ekvalizér a čtyři regulovatelné efekty, které je možné zapnout během přehrávání hudby: WIDE (vylepšuje zřetelnost zvuku), REVERB (efekt přehrávání v místnosti, klubu, a dokonce na stadionu), X-BASS a SURROUND.

Určitou zvláštností představuje funkce programu JetCast, pomocí které je možné zorganizovat vlastní on-line rádio. Nejsou k tomu zapotřebí nějaké zvláštní znalosti, pomocí JetCast se proces organizace vlastního rádia dá zvládnout za méně než za tři minuty. Nyní vám nezbude nic jiného než vymyslet název vašeho rádia a počkat si, až se objeví v seznamu na stránkách programu (www.jetaudio.com/jetcast_directory). Pak mohou vaše rádio poslouchat všichni, kteří mají přehrávač s podporou přehrávání streamového zvuku.

Zmírně se ještě o jedné šikovné funkci uvedeného programu - o časovači. Hodí se pro ty, kteří si zvykli usínat při zvucích hudby.

APOLLO

Dalo by se říci, že tento přehrávač se stal legendou. Bez ohledu na spartánské rozhraní si přehrávač Apollo získal popularitu uživatelů výtečným dekodérem MP3 formátu, jednoduchým ovládáním a nenáročností na zdroje. Skiny Apollo nepodporuje, ale zato se umí stočit do úzkého proužku se základními ovládacími prvky pro přehrávání a dá se "přilepit" někam k horní části obrazovky. Program si rozumí s plug-iny, které je možné stáhnout z internetových stránek vývojáře.

Je dobré se několika slovy zmínit o kodeku programu, pomocí kterého přehrává MP3 soubory. Mnozí uživatelé ho považují za jeden z nejlepších. Ve skutečnosti tomu tak není a vysvětlení je možné nalézt na stránce programu. Podle slov autora nebyl kodek obnovován a modifikován od těch dob, kdy byly nejaktuálnější datové toky 112 kb/s a 128 kb/s a nemá cenu očekávat nějakou superkvalitu při přehrávání skladeb s vyšším bitrate. Ovšem při přehrávání skladeb s bitrate 128 kb/s zní přehrávač prostě výtečně.

ZÁVĚR

Samozřejmě že tento přehled si nedělá nárok na to, aby byl úplný, všeobsáhlý a aby obsahoval veškeré informace. Abyste se přesně rozhodli, který z přehrávačů je dobrý a který ne, je zapotřebí mnohem podrobnější osobní seznámení se s programy. My především doufáme, že náš článek otevře nové horizonty těm, kteří doposud používali pouze Windows Media Player nebo WinAmp. Další výběr je už věcí vkusu.

Pavel Šošin

CO JE TO CDDB

ANEB NÁZVY SKLADEB ZA PŮL SEKUNDY

V tomto článku se nejednou zmiňujeme o CDDB. Pro ty, kterým je tato zkratka cizí, nabízíme následující vysvětlení.

CDDB je velmi jednoduchá zkratka Compact Disk Data Base. V podstatě je to neustále obnovovaná databáze údajů tracklistů kompaktních disků (CD), zveřejněná na internetu. Uvedeme příklad této služby. Vložíte zvukový kompaktní disk do CD přehrávače, systém ho rozpozná a spustí přehrávač záznamů. Ten, protože zjistí, že je v mechanice audio CD, odešle dotaz s údaji o tomto disku na server CDDB (samozřejmě za předpokladu, že máte počítač s přístupem k internetu).

Pokud jsou na serveru informace o vašem disku, zobrazí se v playlistu seznam skladeb. Jestliže na serveru hledané údaje o disku chybí, bude vám nabídnuto tyto údaje odeslat na server. Pravda, budete muset vpsat názvy skladeb ručně, ale následně bude seznam skladeb přístupný i pro ostatní uživatele.

Ptáte se, zda je to skutečně pohodlné? Ale ano! Tím spíše, že se dá seznam uložit na lokálním počítači a používat ho pro zaplnění tagů při konverzi skladeb do MP3 atd.

ZÁKLADNÍ KODEKY

ČÍM KÓDOVAT ZVUK?

Spory o to, který formát je lepší, zda OGG, nebo MP3, se vedou poměrně dlouho. Dalo by se říci, že při malých bitrate vede OGG.

Tak například kvalita zvuku při bitrate 64 kb/s se přibližuje zvuku MP3 při datovém toku 128 kb/s. Ovšem jestliže se toto dá pokládat za fakt, pak názory na kvalitu zvuku hudby při vyšších bitrate se různí. Nebudeme zjišťovat, který formát je lepší, stejně si pak každý zůstane stát na svém. A jestliže ani vy ještě nemáte vyhraněný názor, pak nastal ten správný čas vyzkoušet kódování v OGG i v MP3.

Mezi nejznámější kodéry formátu MP3 se bezesporu řadí Lame Encoder. Na internetu ho najdete na adrese <http://lame.sourceforge.net>. Pro OGG Vorbis najdete celou paletu příslušných programů na adrese www.vorbis.com.

WINAMP 5.0BETA

KDYŽ SE DVA PEROU...

Za tu dobu, co je na světě, prošel WinAmp velkým vývojem. Z pouhého přehrávače hudebních souborů se časem stal přehrávač multimediální s širokými možnostmi a schopnostmi, které mu mohou ostatní konkurenti jen závidět. Nejnovější WinAmp je plnohodnotným multimediálním centrem, ve kterém si pustíte jak hudební soubory snad ve všech možných formátech, tak i oblíbené video. Poslech si můžete zpříjemnit vizualizací, případně některým ze zajímavých plug-inů, které hudbě dají například nový rozměr koncertní haly, ozvěnu či zvuk kamenné místnosti.

TROCHA HISTORIE A FAKTŮ

Historie WinAmpu se datuje od roku 1997. Vzhled se však až do verze 3 příliš neměnil. V roce 2000 koupila firmu Nullsoft společnost AOL a byly slyšet první zmínky o možném konci WinAmpu. A dnes? Justin Frankel, otec a tvůrce WinAmpu, velmi vážně zvažuje odchod z Nullsoftu, a to vzhledem k názorům a záměrům AOL týkajícím se jeho aktivit. Není asi pochyb o tom, že by tím WinAmp nejspíše zmizel v temnotách podobně jako internetový prohlížeč Netscape...

Pokud jste řekneme poslední rok sledovali vývoj WinAmpu, jistě jste si všimli, že se tento program vydal dvěma různými cestami. První cestou je klasický WinAmp dvojkové řady, druhou cestu pak představuje WinAmp trojkové řady. Jak známo, WinAmp 3.0 se nikdy neuchytil a neproklonil do srdcí uživatelů jako koncepčně starší verze. Naprostá většina uživatelů trojkovou řadu vyzkoušela a vrátila se ke starší verzi 2.xx.

Důvodů bylo tehdy mnoho. WinAmp 3.0 byl inovativní všude, kde to jen šlo, a původní koncept byl prakticky celý přepracován. Nicméně cena, kterou za to uživatelé platili, byla příliš vysoká - velká rozpracovanost a velmi nízká stabilita programu. Příčinou bylo programování v XML, ve kterém byla řada chyb. To, co WinAmpu 3.0 umožňovalo nabízet tolik zajímavých funkcí, ho zároveň táhlo ke dnu. K čemu využít zcela nový systém skinů nebo barevných témat, když program neustále padal a hudba se zadržovala. Navíc například start samotného programu trval neúnosně dlouho. Důsledkem toho byl překvapivý návrat výrobce ke starší verzi 2.9x a intenzivní vývoj zcela nové verze.

BUDEME ZA WINAMP PLATIT?

Tomu, že se jedná o přehrávač zcela jiné generace, nasvědčuje i vynechání čísla 4 a přímý přechod k verzi 5. Nebylo by však správné hledat zcela jiný přehrávač - je to hybrid obou verzí, ze kterých si vzal to nejlepší

Poprvé se setkáte s tím, že některé funkce WinAmpu jsou placené. Ne, nebojte se, tak hrozné to nebude, známé nejdůležitější funkce WinAmpu jsou stále naprosto zdarma. Zpoplatněny jsou funkce nové - ripování do MP3, vypalování CD a expresní přístup k nejnovějším updatům a novým funkcím pro tuto verzi. Většinu funkcí můžete sice využít i bez zaplacení, nicméně například rychlost ripování/vypalování je cíleně omezena na minimum (dvourychlostně). Zaplatíte-li poplatek, nejste ničím omezeni a budete mít přístup také k nejnovějším novinkám a plug-inům k aktuální verzi. Bohužel v době psaní článku ještě tato verze nebyla v prodeji.

UŽ JEN SAMÉ PLUSY

Tím jsme shrnuli to nepříjemné a teď budeme prakticky již jen chválit. Pro začátek dodejme snad ještě jeden fakt: Kromě nového designu podporuje WinAmp 5.0beta i vzhled verze dvojkové řady (2.xx). Pokud však přepnete do tohoto starého designu, zůstane vám 99 % všech inovací skryto. Proto vedeme tuto recenzi už v duchu nové generace se všemi prvky, do staré košile nový přehrávač oblékat už nebudeme.

Ve verzi 5 přibýly WinAmpu nové ovládací prvky, které se nevyskytovaly ani v trojkové radě. Přepracování doznal i displej přehrávače - vizuálně se maximálně přiblížil hi-fi věži. Všechna aktivovaná nastavení (repeat, shuffle) a informace (datový tok, stereo/mono, kHz) jsou zobrazeny na displeji společně s názvem přehrávaného souboru. Nově se objevila také tlačítka VIDEO/VIS a CONFIG. Skvělý je i spektrální analyzátor či Beat detection, který reaguje také na přehrávanou hudbu.

WinAmp 5.0beta lze kromě několika věcí, které jsou důsledkem právě beta verze, jen chválit. Nový design se povedl, ovládání je intuitivní, a navíc většina ovládacích prvků je již přímo v hlavním okně, takže není nutné hledat v menu Preference (Ctrp+P).

WinAmp 5.0beta najdete na Chip CD v rubrice Zkuste si sami. Společně s instalací programu tu naleznete i delší recenzi s bližším popisem a s řadou screenshotů, které vám pomohou udělat si jasnou představu o novém WinAmpu.

Adam Nosek

Program	WinAmp 2.91	WinAmp 3	QCD 3.51	Domino
Stránky programu	http://classic.winamp.com	www.winamp.com	www.quinnware.com	www.free2ware.com
Jazyk rozhraní	angl.	angl.	angl.	angl.
Operační systém	Windows	Windows	Windows	Windows
Podmínky šíření	freeware	freeware	freeware	freeware
Velikost v operační paměti, MB	6,3/1,2-	9,9/1,8	4,1/1,8	3,3/2
Přehrává streamové audio	•	•	•	-
Přehrávání videa	•	•	-	-
Podpora skinů	•	•	•	•
Podpora plug-inů	•	•	•	-
Podpora paketového zpracování tagů	-	-	•	-
Podpora CDDB	•	•	•**	•
Rip CD	•***	•***	•***	•
Konverze souborů	•	•	•	-
Plusy	Záložky, přehrávání videa, podpora plug-inů	Záložky, přehrávání videa, podpora plug-inů,	Mění se skiny, vyhledávání v playlistu, regulace	Příjemný vzhled, možnost zápisu na CD, obstojný ekvalizér

		transformovatelné skiny	systémového mixéru, ovládání kliknutím na ikonku na liště	
Minusy	Nenalezeny	Poněkud nestabilní při práci	Příliš měkký ekvalizér	Málo nastavení

Program	CoolPlayer	JetAudio	Apollo
Stránky programu	http://coolplayer.sourceforge.net	www.jetaudio.com	www.hut.fi/~hylinen/apollo
Jazyk rozhraní	angl.	angl.	angl.
Operační systém	Windows	Windows	Windows
Podmínky šíření	freeware	freeware	freeware
Velikost v operační paměti, MB	3,6/3,6	14,6/14,6	6/0,15
Přehrává streamové audio	-	•	-
Přehrávání videa	-	•	-
Podpora skinů	•	•	-
Podpora plug-inů	-	-	•
Podpora paketového zpracování tagů	-	-	-
Podpora CDDB	-	•	•
Rip CD	-	•	-
Konverze souborů	-	•	-
Plusy	Malá velikost distribučního souboru	Přehrávání DVD, bohaté možnosti ekvalizéru, speciální efekty	Výborná kvalita interpretace skladeb s nízkým bitrate, podpora plug-inů, malý objem paměti
Minusy	Jednoduchý editor tagů, málo nastavení, nepřesná funkčnost ekvalizéru	Velký rozměr zabrané paměti	Nenalezeny

Označení: • ano; - ne; * maximalizovaný/minimalizovaný; ** pracuje jak s CD, tak i se soubory; *** s plug-inem